

عراقی، مجتبی، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۰	سرشناسه:
همراه با خورشید: خاطرات آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی با حضرت آیت الله العظمی بروجردی در موارد گوناگون... تعمیر و توسعه حرم مطهر حضرت رقیه <small>علیها السلام</small> / مؤلف مجتبی محمدی عراقی؛ باضافات، تحقیق سیدحسن سجادی دره صوفی	عنوان و نام پدیدآور:
معاونت پژوهش	مرجع تولید:
قم، نورالامین، ۱۴۴۲ ق = ۱۳۹۹	مشخصات نشر:
۲۴۰ ص: مصور، عکس، نمونه: ۵/۱۴ × ۲۱/۵ س م	مشخصات ظاهری:
۹۷۸-۶۲۲-۷۱۵۶-۱۳-۳	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست نویسی:
چاپ قبلی: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۹.	یادداشت:
کتابنامه: ص ۲۱۷-۲۱۹؛ همچنین به صورت زیرنویس	یادداشت:
خاطرات آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی با حضرت آیت الله العظمی بروجردی در موارد گوناگون... تعمیر و توسعه حرم مطهر حضرت رقیه <small>علیها السلام</small>	عنوان دیگر:
عراقی، مجتبی، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۰ -- خاطرات بروجردی، سیدحسین، ۱۲۵۳ - ۱۳۴۰	موضوع:
مجتهدان و علما -- ایران -- خاطرات	موضوع:
Ulama -- Iran -- Diaries'	موضوع:
زیارتگاه های اسلامی -- سوریه -- دمشق	موضوع:
Islamic shrines -- Syria -- Damascus	موضوع:
سجادی دره صوفی، حسن، ۱۳۵۰	شناسه افزوده:
BP ۵۵/۳	رده بندی کنگره:
۲۹۷/۹۹۸	رده بندی دیویی:
۷۵۵۳۱۷۹	شماره کتابشناسی ملی:
فیبا	وضعیت رکورد:
NBP32	

همراه با خورشید

مؤلف: آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی

تحقیق و تدوین: سید حسن سجادی دره صوفی

چاپ اول: ۱۴۰۰ ش / ۱۴۴۲ ق

چاپخانه: چاپخانه دیجیتال المصطفی علیه السلام

● ناشر: نورالامین ● قیمت: ۸۵۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

با تشکر از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت

● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

● ناظر فنی: سید محمدرضا جعفری

● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

pub.nooralamin@gmail.com

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

هرگونه نسخه برداری اعم از کپی برداری و بازنویسی و انتشار، اسکن، ذخیره کامپیوتری، ترجمه به زبان های دیگر و ساخت فایل صوتی کتاب، بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع، شرعاً حرام و از طریق مراجع قانونی، قابل پیگیری است.

شماره تماس:

همراه: ۰۹۰۱۵۸۲۱۷۶۳ / خط ثابت: ۰۲۵۳۷۸۳۹۳۰۹ داخلی ۴۱۱ و ۲۱۰

(خاطرات آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی با
حضرت آیت الله العظمی بروجردی در موارد گوناگون ...
و تعمیر و توسعه حرم مطهر حضرت رقیه علیها السلام)

همراه با خورشید

آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی

تحقیق و تدوین:

سید حسن سجادی دره صوفی

معارف اسلامی ناب، نیاز بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران، که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به هم‌نوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

از سوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده است، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین»، به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادها و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

فهرست

- ۱۱ _____ مقدمه
- ۱۱ _____ اقسام خاطره‌نویسی
- ۱۳ _____ ویژگی‌های کتاب همراه با خورشید
- ۱۷ _____ آیت‌الله حاج آقامجتبی محمدی عراقی در بستر وصف
- ۱۷ _____ وطن‌خاندان عراقی
- ۱۹ _____ آقامحمد عراقی
- ۲۰ _____ استادان
- ۲۱ _____ سفر به کنگاور
- ۲۲ _____ همراه با فقیه بزرگ
- ۲۲ _____ ۱. حضور در جلسه استفتا
- ۲۳ _____ ۲. سرپرستی کتابخانه مدرسه فیضیه
- ۲۴ _____ ۳. رسیدگی به امور نظام وظیفه طلاب
- ۲۴ _____ ۴. تجدید بنای مدرسه خان
- ۲۴ _____ ۵. مسافرت به مناطق مختلف
- ۲۵ _____ ۶. سفر به سوریه برای نصب ضریح جدید حضرت رقیه رضی الله عنها
- ۲۸ _____ فعالیت‌های علمی
- ۲۸ _____ ۱. «فهرست کتابخانه مبارکه مدرسه فضیه»
- ۲۸ _____ ۲. تحقیق تفسیر کنز الدقائق

۲۹. تحقیق کتاب مهذب البارع _____
۲۹. تحقیق عوالی اللئالی _____
۳۰. علمای گمنام _____
۳۰. همراه با خورشید _____
۳۱. شرح زندگانی آیت الله العظمی محمدتقی خوانساری _____
۳۲. علی‌العال _____
۳۲. آثاری که با همکاری دیگران به انجام رسانده‌اند _____
۳۲. مجمع الفائدة والبرهان _____
۳۳. الخلاف _____
۳۳. نشریه سیمای اسلام _____
۳۳. درگذشت _____
۳۴. فرزند شهید خانواده مهندس محمدتقی محمدی عراقی _____
۳۸. اولین دیدار با آیت الله _____
۳۹. نظریه حضرت آیت الله در مورد بوسیدن عتبات مقدسه و غیرها _____
۴۰. فرار از هجوم جمعیت _____
۴۰. ماجرای جوان هندی _____
۴۱. بوسیدن دست ائمه و سادات در روایات _____
۴۷. رسیدگی به امور طلاب مشمول نظام وظیفه _____
۴۹. خواب شگفت‌آور _____
۵۰. تهیه فهرست جامع برای کتابخانه _____
۵۲. حل یک معما _____
۵۳. تأسیس کتابخانه _____
۵۵. ساختمان مدرسه خان _____
۶۲. آمدن یک مهمان ناخوانده _____
۶۵. شرکت حضرت آیت الله در مجلس جشن _____
۶۷. اسکان اقایان طلاب و شرایط و پیش‌آمد حادثه ناگوار _____

- ۶۷ _____ واقعه غیر مترقبه
- ۷۲ _____ در مسافرت به کرمان
- ۷۵ _____ ماجرای شن و طبقه
- ۸۸ _____ چند سطری از خودم و از خدمت‌هایم
- ۸۸ _____ مدرسه علمیه کرمانشاه
- ۹۳ _____ اربیان - یاروییان
- ۹۶ _____ دریافت عیدی
- ۹۷ _____ شما باید ساواک بروید
- ۱۰۰ _____ مراجعت به قم
- ۱۰۳ _____ دو حکایت در بعد از ظهر همان روز
- ۱۰۵ _____ ساختمان ضریح برای حضرت رقیه رضی الله عنها در شام
- ۱۰۶ _____ جالب توجه
- ۱۱۱ _____ پیش از حرکت به سوریه
- ۱۱۷ _____ راهنمای حرم مطهر حضرت رقیه رضی الله عنها
- ۱۱۷ _____ «خاصة الشيخ محمد تيسير الشافعي»
- ۱۲۲ _____ ملاقات با آقای عبدالرحمن طباع وزیر اوقاف سوریه
- ۱۲۳ _____ استخاره زیر عبا
- ۱۲۵ _____ برگزاری منبر در محل شیخ محمد تیسر شافعی
- ۱۲۸ _____ مخفی بودن قبر امیر المؤمنین تا زمان هارون رشید:
- ۱۲۹ _____ ماجرای هارون الرشید با قبر مطهر
- ۱۳۲ _____ پیشنهاد به مردم جهت توسعه‌ای حرم
- ۱۳۴ _____ پیشنهادات مطرح از سوی مردم
- ۱۳۸ _____ نامه سفیر ایران به آیت‌الله بروجردی
- ۱۴۲ _____ جوابیه نامه هیئت به حاج محمد مهدی بهبهانی
- ۱۴۵ _____ برگزاری مجلس تشکر
- ۱۴۷ _____ زلزله در غرب

- ۱۴۹ _____ یک رؤیا و خواب شگفت آور
- ۱۵۲ _____ نظم در مجلس روضه
- ۱۵۴ _____ حادثه ناگوار
- ۱۵۵ _____ یک سؤال عالمانه
- ۱۵۶ _____ رحلت حضرت آیت الله
- ۱۵۶ _____ حادثه مؤلمه و مضجعه
- ۱۵۸ _____ انا لله و انا الیه راجعون
- مصاحبه اول مجله حوزه با آیت الله حاج شیخ مجتبی محمدی عراقی درباره شخصیت و
ویژگی های آیت الله العظمی بروجردی _____ ۱۶۳
- مصاحبه دوم _____ ۱۷۷
- مصاحبه سوم آیت الله حاج شیخ مجتبی محمدی عراقی با مجله حوزه _____ ۲۱۵
- کتابنامه _____ ۲۱۷
- ضمائم _____ ۲۲۱

مقدمه

اگر درباره خاطره‌نویسی میان اهل علم و اندیشمندان سیری کنیم، به خوبی درمی‌یابیم که این امر، چقدر مهم است و چه آثار و برکاتی داشته و دارد؛ طوری که بسیاری از مسائل تاریخی، که مهم بوده و در کتاب‌های تاریخی نیامده، در کتاب‌های خاطرات کشف شده و به دست آمده است یا بسیاری از مسائل علمی و نکات بکر اخلاقی یا بسیاری از تجربیات معتبر، کارآمد و آموزنده در مسائل تعلیم و تربیت، در این قالب به مردم هدیه شده و... البته همه این مسائل معتبر، این‌گونه نبوده که در یک قسم از خاطرات باشد؛ بلکه در گونه‌های مختلف آن به وجود آمده است.

اقسام خاطره‌نویسی

اگر در باب خاطره‌نویسی تتبع کنیم، می‌بینیم که خاطره‌نویسی در یک تقسیم‌بندی، به چهار گونه تقسیم می‌شود:

۱. قسم اول از اقسام خاطره‌نویسی، مطالبی است که در «تقویم یا در روزنامه‌های سال‌های گذشته یا در کتاب‌های بچه‌های دبستانی و ابتدایی وجود دارد؛ مثل قصه‌های خوب برای بچه‌های خوب. خواندن این نوع از خاطرات در این کتاب‌ها، خاطرات تلخ و شیرین آن روزها را

برای انسان زنده می‌کند. این خاطرات به صورت زیبا و مرتب (روز، ماه و سال) در آن کتاب‌ها و تقویم‌ها و روزنامه‌ها و... وجود دارد که در نوع خودش، هم به دلیل تاریخی بودن و هم جذابیتش، مهم است.

۲. قسم دوم از انواع خاطرات، سفرنامه‌هایی است که در آن جهانگرد خاطرات سفر خود را جمع می‌کند. این خاطرات می‌تواند درباره اقصا نقاط جهان باشد یا داخل کشور یا داخل یک استان باشد؛ مثل کتاب‌های سفر در ایران از گاسپارد ویل با ترجمه منوچهر اعتماد مقدم، صورت الارض ابن حوقل، المسالک و الممالک ابن خر دادبه، سفر به ولایت عزرائیل و سفر به فرنگ از جلال آل احمد، سیاحت‌نامه ابراهیم بیک، رحله ابن بطوطه (سفرنامه ابن بطوطه) و معجم البلدان یاقوت حموی.

مطالب این دسته از سفرنامه‌ها، در نوع خودش، هم مفید است و هم مسائل تاریخی بکر و تازه‌ای دارد؛ طوری که بعضاً جزء منابع مهم تاریخی به شمار می‌آیند.

۳. دسته سوم از انواع خاطره‌نویسی، مربوط به خاطرات و اندیشه‌های علمی فردی است که معمولاً آن خاطرات، در نوشته‌هایی که از آن عالم به یادگار مانده، دیده نمی‌شود؛ بلکه مطالب آن، دلیل سؤال و جواب‌هایی است که شاگردان و غیر شاگردان از آن عالم کرده‌اند و یک جا جمع‌آوری شده و در اختیار دیگران قرار گرفته است. در این باره نیز نمونه‌های زیادی هست که به چند مورد اشاره می‌شود؛ کتاب مهرتابان که خاطرات علامه سیدمحمدحسین تهرانی با علامه سیدمحمدحسین طباطبایی است، کتاب یادنامه علامه طباطبایی، یادنامه علامه امینی، کتاب‌های مرحوم علامه سیدهادی خسروشاهی در مورد علما، کتاب‌های آقای

انصاریان در مورد زندگی نامه علما و کتاب‌های سید محمد رضا حکیمی در مورد علامه آغابزرگ تهرانی و علامه سید میرحامد حسین هندی نیشابوری، کتاب یادنامه علامه حیدرقلی خان سردار کابلی، و کتاب شکوه فقاهت که درباره اندیشه‌های علمی آیت الله بروجردی است. این نوع از خاطرات، هم منبع علمی به شمار می‌آید و هم خاطرات تازه و بسیار مهمی را در خود دارد.

۴. قسم چهارم، خاطراتی است که شاگردان و دوستان آن عالم از وی دارند که هم ناظر بر مسائل اخلاقی و هم مربوط به مسائل تاریخی است؛ ولی عموم مردم از آن مطالب بی‌خبرند برای این‌که عموم مردم از آن مطالب بهره‌مند شوند، آن‌ها را نشر می‌دهند.

این دسته از کتاب‌ها نیز فراوان‌اند؛ مثل کتاب سیر در آفاق ویژگی‌های اخلاقی آیت الله بهاء الدینی که مرحوم حیدری کاشانی آن را جمع‌آوری کرده، بهجت عارفان اثر محمد محمدی ری‌شهری که خاطرات آیت الله بهجت است، کتاب وحید بهبهانی، مجموعه کتاب ارزشمند مفاخر اسلام و مجموعه کتاب گران سنگ نهضت روحانیون در یک صد سال اخیر، اثر دانشمند معظم مرحوم علامه علی دوانی و کتاب پُرثمر سیمای فرزندگان اثر آیت الله سبحانی.

ویژگی‌های کتاب همراه با خورشید

از دسته چهارم، می‌توان به کتاب ارزشمند همراه با خورشید اشاره کرد. این کتاب، خاطرات حضرت آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی با حضرت آیت الله العظمی بروجردی است که در بردارنده مباحث بسیار مهم علمی و اخلاقی، خاطرات ارزنده تاریخی و نکات ارزشمند و ناب درباره

فضایل اهل بیت علیهم السلام است؛ چنان‌که بعضاً مسائل شرعی در آن وجود دارد که برای فضلا و طلاب هم مفید است. در این میان، یک جریان تاریخی بسیار مفید و مهم درباره تعمیر و توسعه حرم حضرت رقیه علیها السلام وجود دارد که تأیید و سندی است از مرجع تقلیدی مثل حضرت آیت الله العظمی بروجردی برای وجود دختری به نام رقیه برای امام حسین علیه السلام؛ زیرا در این کتاب، مفصل خواهید خواند که آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی به حضرت آیت الله العظمی بروجردی، پیشنهاد توسعه و تعمیر حرم حضرت رقیه علیها السلام را که از سوی هیئت بنی‌الزهرای تهران و اصفهان به ایشان داده شده بود، پذیرفت و در این باره کمک مالی مفصلی کرد. به علاوه، این خاطره پاسخی است به دیدگاه کسانی که در کتاب خودشان نسبت بد به آیت الله العظمی بروجردی داده و گفته بودند: من شنیدم آیت الله العظمی بروجردی مانع ملاقاتش با کسانی شد که حرم حضرت رقیه را توسعه و تعمیر کرده بودند.^۱ همچنین این خاطرات، درس بزرگ برای عموم افراد جامعه است؛ زیرا نوع مردم و علما و طلاب، خبر ندارند که چنین مطالب و خاطرات مهمی درباره توسعه حرم حضرت رقیه علیها السلام وجود دارد. از این رو باید کتاب باز نشر پیدا می‌کرد و برای این کار، بازنگری‌ای در کتاب صورت گرفت تا چاپ شود. بنابراین، به ورثه مرحوم آیت الله حاج آقا مجتبی محمدی عراقی، پیشنهاد باز نشر این کتاب با تحقیق و اضافات داده شد که آن‌ها هم موافقت کردند.

هفت کار مهمی که درباره این کتاب صورت گرفته است، عبارت‌اند از:

۱. مقصود، علامه جعفر مرتضی عاملی است که ایشان در کتاب *سیره الحسین فی الحدیث و التاریخ*، ج ۴، المقصد الخامس چنین نسبتی را داده.

۱. در ابتدای کتاب، مقدمه‌ای درباره انواع خاطره‌نویسی آمده و سپس به زندگی نامه آیت‌الله حاج‌آقامجتبی محمدی عراقی پرداخته شده است.
 ۲. تمام آیات و روایات و نکات تاریخی که در کتاب وجود دارد، ترجمه شده و ترجمه هم در پاورقی قرار گرفته است.
 ۳. تمام آیات و روایات و مسائل تاریخی، اگر به غلط آمده بود، اصلاح شده و با ترجمه به روز منتشر شده است.
 ۴. بعضی مطالب تکمیلی و مرتبط به بحث، در پاورقی اضافه شده است.
 ۵. مصاحبه‌ای که خود مرحوم آیت‌الله حاج‌آقامجتبی محمدی عراقی با مجلات حوزه داشته، برای تکمیل مباحث، به آخر کتاب اضافه شده است؛ زیرا در این مصاحبه‌ها درباره تعمیر و توسعه حرم حضرت رقیه رضی الله عنها، مطالبی وجود دارد که خود مرحوم حاج‌آقا عراقی آن را در کتابش نیاورده است.
 ۶. در استنادها علاوه بر آنچه خود مرحوم ذکر کرده، آدرس‌های دیگری اضافه شده است.
 ۷. سندهایی بود که مطالب آن در کتاب وجود داشت؛ اما اصل سند و عکس آن وجود نداشت. از ورق‌هایی که ورثه مرحوم آیت‌الله حاج‌آقامجتبی محمدی عراقی در اختیار ما قرار داد، اصل آن سندها به کتاب اضافه شده است.
- در پایان، لازم می‌دانم دو نکته را تذکر دهم:
- نکته اول:** از ورثه مرحوم آیت‌الله حاج‌آقامجتبی محمدی عراقی تشکر می‌کنم که به حقیر اجازه دادند تا درباره کتاب تحقیق کنم. همچنین از مدیر محترم کتابخانه آیت‌الله‌العظمی بروجردی، حضرت حجت‌الاسلام

والمسلمین جناب آقای رهنورد و مدیر محترم کتابخانه فیضیه، حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای رجبیان که با حقیر در چینش مطالب این کتاب همکاری کردند، تشکر ویژه دارم.

نکته دوم: این اثر را هدیه می‌کنم به روح پُرفروش احیاگر شام، دوردانه اهل بیت، حضرت رقیه دختر امام حسین علیه السلام. همچنین هدیه می‌کنم به روح بلند آن ابرمرد تاریخ حضرت آیت‌الله العظمی بروجردی و آن فقیه زاهد و پارسا، حضرت آیت‌الله حاج‌آقا مجتبی محمدی عراقی که او زحمت این اثر را کشیده است و این خاطرات ناب و این سند تاریخی درباره حضرت رقیه علیها السلام را به یادگار گذاشته است. برای تقصیرهایم، از ارواح مطهر همه‌شان طلب بخشش، و التماس دعا دارم.

والسلام علیکم

سید حسن سجادی دره‌صوفی

سوم فروردین ۱۳۹۹

مصادف با مبعث رسول مکرم اسلام صلی الله علیه و آله

۲۷ رجب المرجب ۱۴۴۱ قمری